Folkeaksjonen for Retiro
reddretiro.no
Epost: post@reddretiro.no
Tlf: 97158786

Molde, 6.9.2026

Til
Molde kommune, Byggesak og geodata
/v enhetsleder Roar Moen

Kopi til:
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Møre og Romsdal fylkeskommune, Kulturavd.
Riksantikvaren
NVE
Naturvernforbundet
Retiroparkens Venner
Molde kommune, Vann og avløp KF /v leder Bjarte Koppen

MOLDE KOMMUNES EGENGODKJENNING, VEDTAK 19.08.2026, VEDR. TILTAK VED RETIROPARKEN/RETIROSKOGEN OG TØNDERGÅRDBEKKEN

KLAGE PÅ VEDTAK, JF. FORVALTNINGSLOVEN § 28, JF. § 41, SAMT ANMODNING OM OPPSETTENDE VIRKNING, JF. FORVALTNINGSLOVEN § 42

Folkeaksjonen for Retiro er en interesseorganisasjon som har som formål å arbeide for varig vern av hele Retiroskogen/parken, samt å arbeide mot ethvert inngrep som kan forringe eller redusere dette grøntområdet. Vi anser oss som part i saken og påberoper oss rettslig klageinteresse/klageadgang.

Vi viser til vedtak fra Byggesakskontoret datert 19.08.2026.

Molde kommune v/Byggesak og geodata har ved vedtak datert 19.08.2026 godkjent Molde kommune v/Vann og avløp KFs søknad om fornying og etablering av vann- og avløpsledninger.

Arbeidene som er utført så langt er gjort i den sørvestlige delen av Retiroskogen og framstår som unødvendige inngrep/skader, med hogst, graving og masseutskiftning langs Tøndergårdbekken i Retiroparken/Retiroskogen. Tøndergårdbekken utgjør en sentral del av Retiroskogens økologi og kulturhistoriske vannveier.

Kunnskapsgrunnlaget

- Retiroparken/Retiroskogen er et kulturmiljø med uttalt nasjonal verdi og er anbefalt fredet etter kulturminneloven (NMBU, 2025)
- Området er avsatt til grøntstruktur og markert som hensynssone kulturmiljø (H570) i kommuneplanens arealdel (vedtatt 2016)

- Retiroeiendommen inngår i Møre og Romsdal fylkes Regional delplan for kulturminne og kulturmiljø av regional og nasjonal verdi (vedtatt av fylkestinget, 2015)
- Parken i hele dens utstrekning er oppført i Riksantikvarens database Kulturminnesøk
- Omtalt som nasjonalt viktig landskap (Norconsult, 2026)
- Området er registrert som svært viktig friluftsområde
- Tøndergårdbekken regnes som den rødlistede naturtypen Elvevannmasser på land, kategori Nær truet (NT), (Biota, naturkartlegging 2025)

Vi kan ikke se at kommunen har vurdert tiltaket i forhold til disse uttalte verdiene i området, ei heller innhentet nødvendig dispensasjon eller uttalelser fra aktuelle fagmyndigheter.

Vi er svært kritiske til kommunens manglende faglige vurderinger hva angår kulturmiljø/kulturminne-, natur- og vassdragsvern, samt manglende hensyntagen til økologi/biomangfold, kulturhistorie, landskap og friluftsliv.

At kommunen hevder at det ikke er funnet konflikt i forhold til tiltaket, og at tiltaket er i tråd med relevante krav og hensyn, er direkte feil. (I lys av omfattende oppmerksomhet omkring Retiroskogens verdier pga. høyt konfliktnivå de siste årene, framstår dette også lite troverdig.)

Feil rettsanvendelse

Kommunen viser til en tolkningsuttalelse fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet fra 2015 (om LNF-områder og strandsoner) i sin begrunnelse for at tiltaket ikke krever dispensasjon. Vi kan ikke se at dette er relevant, men mener derimot at dette er feil rettsanvendelse.

I vedtaket legger kommunen til grunn at VA-ledninger ikke krever dispensasjon dersom tiltaket *«ikke vil gi varige sår i terrenget eller vanskeliggjøre gjennomføringen av planen»*. Kommunen anfører at dette unntaket kan utvides til grøntstruktur og kulturminne, under den forutsetning at arealene skal tilbakeføres.

Denne rettsanvendelsen er feilaktig:

1. **Inngrepets karakter og manglende grunnlag for unntak:** KMDs tolkningsuttalelse gjelder tiltak av begrenset art (som rør i eksisterende vegkropp eller på dyrket mark) der terrenget enkelt og umiddelbart kan gjenopprettes til opprinnelig stand. Det pågående arbeidet i Retiroskogen omfatter derimot fjerning av fullvoksen vegetasjon, hogst av eldre trær og vesentlige terrenginngrep langs Tøndergårdbekken. Ødeleggelse av etablert tre- og kantvegetasjon representerer skader som det tar årtier å lege, og oppfyller ikke forutsetningen om at tiltaket *«ikke vil gi varige sår»*. Vilkårene for å unnta tiltaket fra dispensasjonsplikt er dermed ikke til stede.
2. **Motstrid med reguleringsformål og vernehensyn:** Planområdet er bundet opp av formålet grøntstruktur og hensynssone for kulturmiljø. Etableringen av en bred maskintrasé med tilhørende steinfyllinger i bekkekanten forringer både det historiske landskapsrommet og grøntkorridorens økologiske funksjon. Dette er en direkte tilsidesettelse av verneformålet i kommuneplanens arealdel.
3. **Plikt til dispensasjonsbehandling:** Et tiltak som strider mot overordnede planformål krever formell dispensasjonssøknad og behandling etter plan- og bygningsloven § 19-2. Dette utløser lovpålagte krav til:
    - Nabovarsling til berørte parter og allmennheten.

- Innhenting av uttalelser fra sektormyndigheter (Fylkeskommunen/regional kulturminnemyndighet og Statsforvalteren).
- En eksplisitt vurdering av om fordelene ved tiltaket er «klart større» enn ulempene etter en samlet vurdering (§ 19-2 annet ledd).

Molde kommunes vedtak av 19.08.2026 innebærer et ulovlig unntak fra dispensasjonsplikt, jf. plan- og bygningsloven § 19-2.

Ved å unnta tiltaket fra dispensasjonsbehandling har kommunen begått vesentlig saksbehandlingsfeil og fratatt berørte parter og sektormyndigheter deres lovbestemte medvirkningsrett.

Vannressursloven

I henhold til vannressursloven § 11 om kantsoner, skal det opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte langs vassdrag med årssikker vannføring. Dette motvirker erosjon og avrenning, og gir levested til planter og dyr.

Skogstandarden har en anbefalt kantsone på 10-15 meter som utgangspunkt for bekker og elver.

Kantvegetasjonsbestemmelsen i vannressursloven § 11 pålegger grunneier en direkte plikt til å opprettholde kantvegetasjon.

Kommunen må ha et formelt dispensasjonsvedtak fra Statsforvalteren for å kunne drive anleggsarbeid langs bekken. Fjerning av det lovfestede vegetasjonsbeltet krever et særskilt og formelt vedtak om fritak fra Statsforvalteren som vassdragsmyndighet, jf. vannressursloven § 11 tredje ledd.

Bygningsmyndighetens tillatelse etter plan- og bygningsloven kan ikke erstatte eller overstyre dette kravet. Det foreligger så vidt vi kjenner til ikke noe slikt fritaksvedtak. Trefellingen langs Tøndergårdbekken og uttippingen av stein i bekkekanten representerer dermed et ulovlig inngrep i strid med vannressursloven.

Vi viser for øvrig til NVEs Veileder om kantvegetasjon langs vassdrag.

Vi ber Statsforvalteren kreve stans av ulovlig aktivitet, samt vurdere pålegg om retting for å oppnå lovlig tilstand, jf. vannressursloven § 59.

Vegetasjon er fjernet på begge sider av bekken. Stein er tippet ut i bekkeløpet. Kantsonen er ødelagt. Bilder tatt 4. september.

Naturmangfoldloven

Byggesakskontorets godkjenningsvedtak mangler lovpålagte vurderinger opp mot naturmangfoldloven §§ 8-12, samt § 7.

Forvaltningen skal bruke kunnskapsgrunnlaget om biologisk mangfold og vurdere den samlede belastningen på økosystemet før de fatter vedtak. Særlig gjelder dette naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget), § 9 (føre-var-prinsippet) og § 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning). Det skal framgå av vedtaket hvordan disse prinsippene er vurdert, jf. § 7.

Kulturminne/kulturmiljø

Tiltakets påvirkning på kulturmiljøet og områdets kulturhistoriske og landskapsmessige verdi burde blitt vurdert av Fylkeskommunens kulturavdeling (regional kulturminnemyndighet) med hensyn til områdets høye kulturhistoriske verdi.

Saken er ikke tilstrekkelig opplyst

Kommunens egengodkjenning innebærer brudd på forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt. Saken er ikke tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17.

Saksbehandlingsfeil har virket inn på innholdet i vedtaket, samt resultatet, og feil i saksbehandlingen gjør at vedtaket er ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41.

Avbøtende tiltak/gjenoppretting

Arbeidet startet opp før klagefristen på tre uker var utløpt. Klageretten blir følgelig illusorisk, ettersom arbeidet allerede har medført omfattende og til dels uopprettelige skader/endringer. Å starte før fristen er utløpt, avskjærer i praksis en reell prøving.

Når et tiltak igangsettes før klagefrist er utløpt, skjer dette utelukkende på tiltakshavers egen risiko. Kommunen risikerer erstatnings-/gjenopprettingsansvar ved at den kan pålegges å tilbakeføre terrenget.

Tatt i betraktning de omfattende inngrepene som er gjort, inkludert felling av mange store trær, stiller vi spørsmål om hvordan dette er tenkt tilbakeført "til en tilstand som tilsvarer forholdene før arbeidet startet", og at "terreng, bekkekant og øvrige berørte arealer skal tilbakeføres og settes i stand i samsvar med eksisterende forhold", jf. kommunens vedtak av 19.08.2026.

Vi stiller også spørsmål ved hvorfor kommunen v/innleide entreprenører har anlagt en ny veg/anleggskorridor helt inntil bekkens vestbredd og opp til Retirovegen v/inngangen til parken. Dette tiltaket kan vi ikke se at kommunens vedtak omhandler.

I vedtaket fra kommunen vises det til at "de planlagte arbeidene skal gjennomføres i og langs Retirovegen". Nyanlagt veg langs bekken og helt inntil Retiroskogen, der det ikke var veg fra før (kun en gammel sti), er ikke "i og langs Retirovegen". Vi ser ikke hvordan dette inngrepet kan være i tråd med kommunens eget vedtak av 19.08.2026.

Vi anser at arbeidet er utført på en måte som ikke ivaretar lovkrav samt krav om aktsomhet/skånsomhet som ville vært naturlig her, og stiller spørsmål ved nødvendigheten av de omfattende inngrepene som er gjort.

Bekkens vestlige bredd er delvis ødelagt og viktig kantvegetasjon er fjernet. Det er også felt trær på østsiden av bekken, inn mot skogen. Slik vi ser det har arbeidet medført uopprettelig skade på et sårbart natur- og kulturmiljø.

Vi imøteser en redegjørelse fra kommunen og en plan for gjenoppretting/avbøtende tiltak, samt en helt annen framgangsmåte i det videre arbeidet.

Konklusjon

Folkeaksjonen for Retiro mener på denne bakgrunn at kommunens egengodkjenningsvedtak av 19.08.2026 er ugyldig.

Saken er ikke tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17. Kommunen mangler dispensasjon fra vannressursloven § 11 tredje ledd. I tillegg innebærer vedtaket en tilsidesettelse av miljøfaglige prinsipper og en lovfestet vurdering av tiltaket opp mot naturmangfoldloven. Saksbehandlingsfeil har virket inn på innholdet i vedtaket, og vi anser at kommunens vedtak er ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41.

Tiltaket vil kreve ny og forsvarlig saksbehandling med involvering av aktuelle fagmyndigheter.

For å unngå risiko for ytterligere uopprettelig skade før saken er endelig avgjort, anmoder vi om full stans i det pågående arbeidet, samt at klagen gis oppsettende virkning, jf. forvaltningsloven § 28, jf. § 42.

Eventuelt avslag på anmodning om utsatt iverksetting skal være grunngitt.

Vennlig hilsen

Folkeaksjonen for Retiro
v/Are Espelid Wold (leder)